

Kinnitatud
Vabariigi Valitsuse poolt
2. aprillil 1930. a.

KAITSEVÄE DISTSIPLIINAARKARISTUSTE SEADLUS

Kaitsevägeade Staabi VI osakonna väljaanne
Tallinnas, 1930

Kinnitatud
Vabariigi Valitsuse poolt
2. aprillil 1930 a.

Kaitseväe distsiplinaarkaristuste seadlus.

+15.768:7
V

^U
~~Sf-10693~~

Kaitsevägede Staabi VI osakonna väljaanne
Tallinnas, 1930.

Rligi trükikojä trük.

1. peatükk.

Üldised määrused.

§ 1.

**Distsiplinaar-
võim.** Ülemuse korralduste, teenistuse eeskirjade ja üldise kaitsevaelise korra vastaste või muude vähemate üleastumiste eest karistavad kaitsevaelasi nende ülemad oma distsiplinaarvõimuga selles seadluses ettenähtud alustel.

§ 2.

Ülemate distsiplinaar- ja kohtuvõimu vahekord. Kui ülem on kaitsevaelast karistanud distsiplinaarkorras süüteo eest, mis seaduse järgi on karistatav ainult kohtulikult, siis see karistus ei takista selle kaitsevaelase kohtu alla andmist, isegi siis, kui see distsiplinaarkorras määratud karistus on juba ära kantud.

Kui kaitsevæe või üldised kriminaalseadused näevad ette süüteo eest nii distsiplinaarkorras kui ka kohtulikult määratavaid karistusi, siis süüdlase kohtu alla andmise õigusega ülem otsustab, kas süüdlane tuleb anda kohtu alla või karistada distsiplinaarkorras.

Kui süüteo kordasaatjatest on üks või mõned antud kohtu alla, siis ei lõpetata teiste selle süüteo osaliste süüasja distsiplinaarkorras, vaid ka nemad antakse kohtu alla.

§ 3.

**Selle seadluse
maksvuse piirid
ja kaitseväelaste
distsiplinaarne
vastavus.**

Kaitseväe distsiplinaar-
karistuste seadlust käsitle-
takse kõigis maa-, õhu- ja
mereväe üksustes ja asutis-
tes, kusjuures loetakse vas-

tavaks:

1) reamehele — II järgu madrus ja
IV järgu ametimees;

2) kapralile — I järgu madrus ja spet-
sialist;

3) jaoülemale — kuulikasti ülem, suur-
tükiülem (nooremallohvitseri kohal), noorem-
allohvitser mereväes ja III järgu ametimees;

4) rühmavanemale — suurtükiülem (va-
nemallohvitseri kohal), vanemallohvitser me-
reväes ja II järgu ametimees;

5) veltveebile — instrktor, pootsman
ja I järgu ametimees;

6) rühmaülemale — IV klassi laeva
komandör ja erialaohvitseri abi;

7) kompaniiülemale — patarei-,
eskadroni- ja eskadrilliülemale abi, eskadrilli
rühmaülem, III klassi laeva komandöri abi,
kompaniiülem ja revident laeval, kompaniiga
võrdse komando ülemale abi;

8) kompaniiülemale — patarei-, es-
kadroni- ja eskadrilliülem, divisjoniülemale abi
lennuväes, II klassi laeva komandöri abi,
vanem erialaohvitser, torniülem, kompaniiga
võrdse komando ülem ja üksiku rühma ülem;

9) pataljoniülemale — divisjoniülem,
soomusrongiülem, III klassi laeva komandör,
mereväeekipaaži ülem, tornide ja üksiku pa-
tarei ülem ja üksiku kompanii ülem;

10) rügemendiülemale — II klassi
laeva komandör;

11) rügemendiülemale — sõjakooli ülem, üksiku pataljoni ülem, allohvitserikooli ülem, suurtükiväe grupiülem, II klassi laevade divisjoniülem, III klassi laevade divisjoniülem, merekindluse komandant, diviisi staabiülem, merejõudude staabiülem, kaitsevääringkonnaülem ja diviisi intendant;

12) diviisiülema abile — brigaadiülem, diviisi suurtükiväe ülem, merekindluste ülem, väeliigi inspektor ja kv. üh. õppeasutiste ülema abi;

13) diviisiülemale — merejõudude juhataja ja kaitseväge ühendatud õppeasutiste ülem.

Muude kaitseväeliste ülemate distsiplinaarvõim vastavalt selles paragrahvis loeteldud ülematele määratakse kindlaks eriseadlustes, Vabariigi Valitsuse erimäärustes või Vabariigi Valitsuse eriotsustes.

Distsiplinaarõiguste kohta käivas asjaajamises vastab kompaniile — patareid, eskadron, eskadrill, kompaniiga võrdne komando ja üksik rühm; rügemendile — üksik pataljon, suurtükiväe grupp ja Kaitseministri määramisel kaitseväeline asutis.

§ 4.

Selle seadluse maksvus isikute kohta. Selle seadluse põhjal karistatakse:

1) alalise kaitseväes teenivaid kaitseväelasi;

2) kordamisõppustel olevaid või tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud tagavaraväelasi;

3) tagavaraväes olevaid kaitseväelasi ja erustunuid tegelikus kaitseväeteenistuses kordasaadetud üleastumiste eest;

4) tagavaraväes olevaid kaitseväelasi, kes kaitseväe vormi kandmise ajal on eksinud kaitsevälise viisakuse ja distsipliini nõuete vastu või rikkunud kaitseväe vormikandmise või vormi määrusi;

5) sõjavange.

Märkus. Selles seadluses mõistetakse tagavaraväelaste all käsustuses, reservis ja maakaitseväes olevaid isikuid; tagavaraväe all — käsustus-, reserv- ja maakaitseväge.

2. peatükk.

Distsiplinaarkaristused ja nende täi-
deviimine.

§ 5.

Distsiplinaarka- Distsiplinaarkaristuseks on:
ristuste liigid.

- 1) noomitus;
- 2) karistustoimkond;
- 3) kasarmuarest;
- 4) koduarest;
- 5) kartseriarest;
- 6) arest garnisoni arestimajas;
- 7) ümberpaigutamine alamale ametikohale;
- 8) ametikohalt eemaldamine;
- 9) ajateenijate allohvitseride alandamine auastmetes ja reameheks alandamine;
- 10) üleajateenijate teenistusest vallandamine distsiplinaarkorras.

§ 6.

Noomitus. Noomitusi avaldatakse:

- 1) nelja silma all;
- 2) kirjalikult — salajases või avalikus eeskirjas;

3) vastava kogu ees — s.o. vähemalt kolme kaitsevälase juuresolekul, kes on karistatavaga ametikohalt üheõiguslikud või temast kõrgemad;

4) käsukirjas.

Noomitus väljendub selles, et ülem, seletanud käsualusele tema üleastumise, ütleb või kirjutab: avaldan noomituse.

§ 7.

Karistustoimkond. Karistustoimkonnad jagunevad: karistustöötoimkondadeks ja karistusteenistustoimkondadeks.

Karistustöötoimkond seisab selles, et süüdlane määratakse väljaspool järjekorda majanduslikkudele töödele vabastamata õppustest või muude teenistuskohuste täitmisest.

See karistus viiakse täide rühmavanema poolt.

Ülemäär — kaheksa toimkonda.

Karistusteenistustoimkond seisab selles, et süüdlane määratakse väljaspool järjekorda sise- või garnisoniteenistusse, sõjalaevadel — ka vahtkondadesse.

See karistus viiakse täide rühmavanema või veltveebli poolt.

Ülemäär — kuus toimkonda.

Karistusteenistustoimkonnad järgnevad üksteisele ööpäevase vaheajaga.

§ 8.

Kasarmuarest. Kasarmuarestiga karistatud kaitsevälane ei tohi selle karistuse kandmise kestel teenistusest vabal ajal lahkuda oma kompanii piirkonnast. Külaliste vastuvõtt on temale keelatud. Saunas ja

suplemas käimine on lubatud sisemäärustikus ettenähtud korras. Kasarmuarestiga karistatute nimed kirjutatakse veltveebli korraldusel nähtavale kohale riputatud tahvlile.

Selle karistuse korraliku ärakandmise järele valvab arreteeritu vahetu ülem ja kompanii korrapidaja.

Alammäär — kakskümmend neli tundi, ülemmäär — kakskümmend üks ööpäeva.

Sõjalaevadel kasarmuaresti asemel määratakse laevaarest.

§ 9.

Koduarest. Koduarestiga karistatud kaitseväelane ei tohi selle karistuse kandmise kestel teenistusest vabal ajal lahkuda oma kodunt või laevast. Söömaskäimine ohvitseride kasiinosse on lubatud, kui karistatu ei söö harilikult kodu.

Karistuse korraliku ärakandmise järele valvab arreteeritu vahetu ülem.

Alammäär — kakskümmend neli tundi, ülemmäär — kakskümmend üks ööpäeva.

§ 10.

Kartseriarest. Kartseriarestiga karistatud kaitseväelastele teenistuskohuste täitmist ei panda. Neid peetakse kinni üksikult, lukustatud kambris kas garnisoni arestimajas või oma üksuse juures. Kartseriarestiga karistatute kinnipidamise kord on ette nähtud sise- ja garnisonimäärustikus.

Kaitseväelistes õppeüksustes õppivatele kaitseväelastele ülemad võivad määrata kartseriaresti karistuse ka ühes õppustest osavõtuga.

Sundusliku teenistusaja kestel üle kümne ööpäeva kartseriarestis oldud aeg arvatakse ajateenijatel sunduslikust teenistusajast maha, välja arvatud juhud, kus karistatu võttis kartseriarestis viibimise ajal õppustest osa. Järelteenitava aja eest karistatu ei saa palka.

Korraldused kartseriaresti karistuse täideviimiseks teeb veltveebel sise- ja garnisonimäärustikus ettenähtud korras. Selle karistuse korraliku ärakandmise järele, kui see sünnib oma kompanii juures, valvab veltveebel ja kompanii korrapidaja. Sellejuures viimane toimib vahtkonnaülema ülesannete kohaselt. Saatevalvuri kohuseid täidab kompanii korrapidaja abi.

Alammäär — kakskümmend neli tundi, ülemmäär — neliteist ööpäeva.

§ 11.

Arest garnisoni arestimajas. Arestiga garnisoni arestimajas karistatud kaitseväelastele teenistuskohuste täitmist ei panda. Neid peetakse kinni garnisoni arestimajas või kui garnisonis arestimaja ei ole või kui viimases ei ole vaba ruumi — oma üksuse juures lukustamata kambris, sõjalaevadel — kajutis. Arestiga garnisoni arestimajas karistatute kinnipidamise kord on ette nähtud sise- ja garnisonimäärustikus.

Kaitseväelistes õppeüksustes õppivatele kaitseväelastele ülemad võivad määrata aresti garnisoni arestimajas ka ühes õppustest osavõtuga.

Arestiga garnisoni arestimajas karistatutele on lubatud suitsetada.

See karistus viiakse täide ohvitseride suhtes iseseisva üksuse ülema, üleajateenijate suhtes

— kompaniiülema korraldusel. Karistatu ilmub karistuse täideviimiseks kirjaliku ettekirjutusega garnisoni komandandi või üksuse korrapidaja ohvitseri juurde ja annab ära sellele kaasasolevad relvad. Need antakse karistatule tagasi peale karistuse ärakandmist, mille järele ta ilmub garnisoni komandandi või korrapidaja ohvitseri ettekirjutusega oma teenistuskohhta tagasi.

Alammäär — kakskümmend neli tundi, ülemmäär — neliteist ööpäeva.

§ 12.

Ümberpaigutamise alamale ametikohale. Alamale ametikohale ümberpaigutamiseга karistatu määratakse auastmes alandamata:

- 1) veltveebliid — rühmavanema ametikohale;
- 2) rühmavanemad — jaoulema ametikohale;
- 3) kõik muud allohvitseridest ja sõduritest ülemad — nende endisest ametikohast järgmisele alamale ametikohale.

§ 13.

Ametikohalt eemaldamine. Ametikohalt eemaldatud ohvitserid määratakse karistaja ülema poolt järgmisele alamale ametikohale või saadetakse ohvitseride reservi vastavale alamale ametikohale määramiseks. Ametikohalt eemaldatud ohvitseri ei või määrata ühe aasta jooksul, selle karistuse määramisest arvates, sama- või kõrgemaastmelisele ametikohale. Kui ohvitseri ei tunnustata selle aasta jooksul atesteerimise korras tema endisele kohale vastava ametikoha vääriliseks, siis

palub ta ennast vabastada tegelikust teenistusest. Ei esine ta selle palvega, siis vallandatakse tema tegelikust teenistusest administratiivkorras teenistuse huvides.

Ametikohalt eemaldatud kaitseväeametnikud arvatakse rahuajal vastavalt nende kaitseväeteenistuse kohustusele tagavaraväkke või erru.

Ametikohalt eemaldatud ohvitseriasetaitjad ja kaitseväeametnikuasetaitjad nimetatakse ümber nende endistesse auastmetesse ja arvatakse rahuajal vastavalt nende kaitseväeteenistuse kohustusele tagavaraväkke või erru või viiakse nende palvel teise üksusse või asutisse nende endisele auastmele ja erialale vastavale ametikohale.

§ 14.

Ajateenijate allohvitseride ja kapralite alandamine auastmetes.

Alandamine auastmetes esineb ajateenijate allohvitseride ja kapralite suhtes — alandamises ühe astme võrra, kusjuures ei minda üle allohvitseride auastmetelt sõdurite (kaprali ja reamehe) auastmetele.

Peale selle karistuse avaldamist väeosa (asutise) käsukirjas auastmetes või auastmes alandatu kõrvaldab ise oma endise auastme tunnused.

Auastmes alandatud ajateenija allohvitser paigutatakse vastavale alamale ametikohale.

Endist auastet ei või tagasi saada auastmes alandatud allohvitser enne kaht kuud pärast alandamist.

§ 15.

Reameheks alandamine. Reameheks võib alandada ajateenijaid allohvitsere ja kapraleid.

Reameheks alandatud ajateenijad allohvitsesid ja kapralid paigutatakse ümber reamehe ametikohale.

Rahuajal võib reameheks alandatud uuesti ülendada: allohvitseri — diviisiülema, kapraliks — rügemendiülema, kuid mitte enne kolme kuud pärast reameheks alandamist.

Sõjaajal allohvitseri ja kapraliks uuesti ülendamine sünnib rügemendiülema võimuga üldistel alustel.

§ 16.

Üleajateenijate vallandamine distsiplinaarkorras.

Distsiplinaarkorras teenistusest vallandatud üleajateenijat võib võtta uuesti üleajateenistusse pärast ühe aasta möödumist, arvates päevast, mil ta vabastati teenistusest distsiplinaarkorras. Karistatu teenistuslehe teenistuskäigu lahtrisse kantakse märkus: Vallandatud teenistusest.

§ 17.

Karistuste täideviimise üldine kord.

Iga karistus viiakse täide viivituseeta. Kui mõjuvaid põhjusil ei ole võimalik määratud karistust viibimata täide viia, näiteks karistatu joobnud oleku, haigeksjäämise, ränakul või manöövritel viibimise j.n.e. tõttu, siis karistus viiakse täide takistava põhjuse möödumisel otsekohe.

Mitu ühte karistusliiki kuuluvat karistust võib ühekorraga täitmisele pöörda siis, kui

need täitmisele pöördud karistused kogusummas ei ületa vastavas karistusliigis ettenähtud karistuse ülemmäära, nagu kasarmu- või koduaresti juures — 21 ööpäeva või kartseriaresti või aresti juures garnisoni arestimajas — 14 ööpäeva.

Kui täitmisele pöördud ühte karistusliiki kuuluvad karistused ületavad kogusummas vastavas karistusliigis ettenähtud karistuse ülemmäära, siis täidetakse neid jaokaupa ja tehakse täitmise vahel vähemalt kolme-ööpäevane vaheaeg, nii et korruga täitmisele ei tule üle mainitud ülemmäära.

Kui karistus on määratud kõrgemalt ülevalt, siis tema ise võib teha korralduse karistuse täideviimiseks.

§ 18.

Puhkusel viibivate karistamise kord.

Puhkuse ajal kordasaadetud üleastumiste eest kartseriarestiga või peavahiarestiga karistatud kaitseväelased saadetakse karistuse ärakandmiseks oma väeossa (asutisse). Nende karistusi võib täide viia ka kohaliku garnisoniülema korraldusel.

§ 19.

Karistuste täideviimise kord auastmes ülendamisel või kõrgemale ametikohale määramisel.

Kadeti ülendamise puhul ohvitseriks ei viida täide karistusi, mis määratud kadetile, kuid on veel täide viimata.

Auastmes ülendamise, samuti kõrgemale ametikohale määramise puhul tuleb täideviimata jäänud karistus asendada karistusega, mis vastab uuele auastmele või ametikohale, kui alamas

auastmes või ametis määratud karistus kõrgemas auastmes või ametis ei ole ette nähtud. Seda asendamist teostab ülem, kellel on õigus määrata karistust auastmes või ametis kõrgendatule.

§ 20.

Karistuste täideviimata jätmise tagavaraväelaste ja erustunute suhtes.

Tegelikus kaitseväeteenistuses saadud karistusi niisuguste vähemate üleastumiste eest, mis maksvates kriminaalseadustikkudes ei ole ette nähtud, või mis ei ole seotud riigi kahjuga, või kus käesoleva seadluse § 2 lõik II käsitlusele ei tulnud, ei viida tagavaraväкке või erru arvatute suhtes enam täide, kui need karistused jäid neil kandmata tegelikus teenistuses olekul.

Tulevad eelmises lõigus mainitud üleastumised ilmsiks peale süüdlase tagavaraväкке või erru arvamist, siis ei määrata nende üleastumiste eest enam karistust.

§ 21.

Karistuste täideviimine tagavaraväelaste ja erustunute suhtes.

Tagavaraväelasi ja erustunuid võivad süüdlase kohtu alla andmise õigusega ülemad distsiplinaarkorras karistada ainult noomitusega ja ainult tegeliku teenistuse ajal kordasaadetud üleastumiste eest, mis on ette nähtud käesoleva seadluse § 2 teises lõigus või on seotud riigi kahjuga.

§ 22.

Ajateenijate sõdurite karistused.

Ajateenijaid noori, reamehi ja kapraleid karistatakse:

- 1) noomitusega nelja silma all;
- 2) noomitusega vastava kogu ees;
- 3) noomitusega käsukirjas;
- 4) karistustöötoimkondadega;
- 5) karistusteenistustoitkondadega;
- 6) kasarmuarestiga;
- 7) kartseriarestiga;
- 8) ümberpaigutamise­ga alamale ameti­kohale;
- 9) kaprali — reameheks alandamisega.

§ 23.

**Ajateenijate all-
ohvitseride ka-
ristused.** Ajateenijaid allohvitsere
ja nende ametikohtadel tee-
nivaid sõdureid karistatakse:

- 1) noomitusega nelja silma all;
- 2) noomitusega vastava kogu ees;
- 3) noomitusega käsukirjas;
- 4) karistusteenistustoitkondadega;
- 5) kasarmuarestiga;
- 6) kartseriarestiga;
- 7) ümberpaigutamise­ga alamale ametiko-
hale;
- 8) alandamisega auastmes;
- 9) reameheks alandamisega.

§ 24.

**Üleajateenijate
karistused.** A. Üleajateenijaid, välja
arvatud reamehe ametikohal
teenivad, karistatakse rahuajal:

- 1) noomitusega nelja silma all;
- 2) noomitusega vastava kogu ees;
- 3) noomitusega käsukirjas;
- 4) karistusteenistustoitkondadega;
- 5) kasarmuarestiga;
- 6) arestiga garnisoni arestimajas;
- 7) ümberpaigutamise­ga alamale ametiko-
hale;

8) teenistusest vallandamisega distsiplinaarkorras.

B. Reamehe ametikohal teenivaid üleajateenijaid karistatakse rahuajal:

- 1) noomitusega nelja silma all;
- 2) noomitusega vastava kogu ees;
- 3) noomitusega käsukirjas;
- 4) karistustöötoimkondadega;
- 5) karistusteenistustoimkondadega;
- 6) kasarmuarestiga;
- 7) kartseriarestiga;

8) teenistusest vallandamisega distsiplinaarkorras.

C. Sõjaajal üleajateenijaid karistatakse ajateenijatega ühistel alustel.

§ 25.

Ohvitseride ja kaitseväeametnikkude karistused.

Ohvitseride karistatakse selle seadluse §§ 41—43 ettenähtud alustel. Käesolevat seadlust käsitletakse ka kaitseväeametnikkude suhtes ja neid karistatakse selle seadluse järgi ühistel alustel ohvitseridega, kui see pole seadluses eriti korraldatud teisiti.

3. peatükk.

Distsiplinaarkaristuste määramine.

§ 26.

Ülemate kohustetäitjate õigused.

Ülemate õigused karistamise alal distsiplinaarkorras lähevad üle automaatselt nende kohustetäitjatele.

§ 27.

Vanemate kohused distsipliini pidamisel.

Iga vanem on kohustatud kaasa aitama distsipliini alalhoidmiseks ja mitte varjama

temal teadaolevaid nooremate üleastumisi distsipliini nõuete vastu. Igasugust lõtvust vanema poolt sellel alal loetakse teenistuskohuste rikkumiseks.

Distsipliini alalhoidmise juures vanemal ei ole mitte ainult õigus, vaid isegi on kohus teha süüdlasele meeldetuletusi ja kellel arreteerimise õigus, tarbekorral, kui olukord ei luba viivitust, arreteerida nooremat või nõuda tema arreteerimist. See arest ei ole distsiplinaarkaristus, vaid erakorraline arest korratuse lõpetamiseks. Ülem määrab distsiplinaarkaristuse või annab süüdlase kohtu alla alles peale seda.

Seda, kes ei täida vanema meeldetuletust või käsku aresti minna, loetakse süüdlaseks ülema käsu mittetäitmisel ja võetakse vastutusele kaitseväge kriminaalseadustiku põhjal.

Käesoleva paragrahvi põhjal on õigus arreteerida ohvitseridel enesest nooremaid, kaitsevägeametnikkudel ja allohvitseridel — oma käsualuseid. Kõigil teistel kaitsevägeametnikkudel, allohvitseridel ja kapralitel on õigus teha noorematele meeldetuletusi. Tarbekorral kaitseväelased, kellel puudub arreteerimise õigus, on kohustatud pöörama abisaamiseks isikute poole, kellel see õigus on.

Tegelikult kaitseväeteenistuses mitteseisvad ohvitserid ei oma arreteerimise õigust, kuigi nad kannavad vormi.

§ 28.

Erakorraline arest.

Erakorralist aresti käsitletakse järgmiselt:

1. Sõdurite ja allohvitseride arreteerimisel arreteerija käsib arreteeritavat ilmuda garnisoni arestimajja, lähema vahtkonna ülema

või lähema väeosa (asutise) korrapidaja ohvitseri juurde aresti alla paigutamiseks. Selle juures hoiatatakse arreteeritavat, et teda ähvardab selle käsu täitmata jätmise eest karistus.

Ilmudes vastava ülema juurde või asutisse arreteeritu peab teatama, kelle poolt ja mispärast tema on arreteeritud.

Tarbekorral, eriti kui arreteeritav on joobnud, arreteerija võib paigutada arreteeritud aresti alla isiklikult või teise kaitseväelase, komandantuurist väljakutsutud esitaja või äärmisel korral politsei abil.

Joobnud sõdurite arreteerimisse puutuvad korraldused täidetakse võimalikult ilma nende ülemate, vähemalt ohvitseride vahetu osavõtuta.

2. Ohvitseride arreteerimisel arreteerija käsib arreteeritavat ilmuda komandantuuri arreteerimiseks garnisoni arestimajas. Kohale ilmudes arreteeritav peab teatama, kelle poolt ja mispärast tema on arreteeritud.

3. Arreteerija nõudmisel arreteeritav on kohustatud ette näitama oma isikutunnistuse või muu vastava dokumendi. Arreteerija on kohustatud arreteeritavale nimetama oma auastme, nime ja teenistuskoha kui ka arreteerimise põhjuse.

4. Arreteerija on kohustatud arreteerimisest viibimata teatama sellele isikule, kelle juurde ta arreteeritu saatis, ühes täpsa seletusega arreteerimise põhjustest.

5. Garnisoni arestimajja või vahtkonda toimetatud arreteeritu kohta garnisoni komandant teatab arreteeritu ülemale. Kui komandant ei saanud teatist arreteeritu edasi-

pidamiseks aresti all ega muud korraldust, saadab ta hiljemalt kahekümne nelja tunni jooksul arreteeritu tema ülema käsutusse.

§ 29.

Ajutine eemaldamine ametikohalt. Üleastumiste takistamise ja ärahoidmise abinõuna kaitseväelised ülemad käsitlevad oma käsualuste suhtes ka ajutist eemaldamist ametikohalt.

Ajutine eemaldamine ametikohalt seisab selles, et ülem, kellel puudub võim käsualust eemaldada ametikohalt selle seadluse § 13. korras, teeb seda ajutiselt ja esitab käsualuse süüasja kõrgemale ülemale otsustamiseks. Ajutiselt ametikohalt eemaldatu jääb kõrgema ülema korralduseni teenistuskohuseid täitmata oma üksuse juurde.

Ajutiselt võib eemaldada ametikohalt:

- 1) rügemendiülem ja diviisiülema abi — kompaniiülemaid;
- 2) diviisiülem ja Kaitseministri abi — pataljoniülemaid;
- 3) Kaitseminister — rügemendiülemaid ja diviisiülema abisid.

§ 30.

Karistuste määramine. Karistuste määramisel käiakse järgmiste põhimõtete järgi:

1. Ülem määrab karistuse õiglaselt ja erapooletult, mitte aga viha, ägeduse või mõne muu meeleliigutuse mõjul.

2. Enne karistuse määramist ülem peab selgusele jõudma oma käsualuse süüs. Kui tekib kahtlus süü suuruse ja sellega ühen-

duses oleva olukorra kohta, samuti, kas tuleb süü iseloomu tõttu piirduda ainult distsiplinaarkaristusega või anda süüdlane kohtu alla, siis toimetatakse juurdlus. Juurdluse toimetamine on tingimata nõuetav, kui üleastumine on seotud riigi kahjuga või kui süüdlast karistatakse teenistusest vallandamisega distsiplinaarkorras.

3. Distsiplinaarkaristus peab vastama süü suurusele. Karistuse suuruse ja laadi määramisel võetakse arvesse:

- a) üleastumise iseloom;
- b) sellega ühenduses olevad tingimused ja olukord;
- c) süüdlase minevik ja tema harilik ülalpidamine;
- d) süüdlase iseloom ja psüühika;
- e) süüdlase teenistuses viibimise aja kestvus ja teenistuslikud kogemused — neis üleastumistes, mis puutuvad teenistuskohustusi.

4. Karistuse valjus ei olene mitte ainult karistuse iseloomust, vaid pigemini karistatava tundelikkusest.

Esimene karistus määratagu eriti ettevaatlikult, sest ta on karistatavale palju tundavam kui järgmised karistused. Sel puhul võib käsitleda õige laialdaselt tingimisi karistuse määramist.

5. Distsiplinaarkaristuse valjus suureneb:

- a) ühesarnaste üleastumiste kordumisel;
- b) üleastumise kordasaatmise puhul käsu-aluste juuresolekul;
- c) üleastumise kordasaatmise puhul teenistuskohuste täitmisel;

d) kui üleastumine sisaldab asjaolusid, mis võisid tekitada korralagedust või võivad demoraliseerivalt mõjuda teistesse kaitseväelastesse.

6. Ajateenijaid, keda märgatakse korduvates üleastumistes ja kes ei ole ennast parandanud neile määratud distsiplinaarkaristuste mõjul, antakse parandamatu ülalpidamise eest kohtu alla. Ohvitserid sarnasel juhul vallandatakse teenistusest administratiivkorras — teenistuse huvides. Üleajateenijad — vallandatakse teenistusest distsiplinaarkorras, kui ülemus ei leia tarvilikuks anda neid kohtu alla parandamatu ülalpidamise eest.

7. Keelatud on määrata ühe üleastumise eest mitu karistust, välja arvatud § 37 märkus I, § 38 märkus I, § 39 märkus I ja § 40 märkuses ettenähtud juhud. Mitme ühel ajal avalikuks tulnud iseseisva üleastumise eest võib süüdlasele määrata iga üleastumise eest eraldi karistus.

8. Ülem võib karistusi määrata ainult temale antud võimupiirides. Kui ülem leiab, et tema võimupiiri kuuluvad distsiplinaarkaristused ei ole küllalt vastavad üleastumise tähtsusele, siis ta võtab tarvitusele abinõud distsipliini ja korra alalhoidmiseks ja esitab karistuse määramise oma ülemale otsustamiseks.

9. Käesoleva seadluse § 5 p.p. 7—10 loeteldud distsiplinaarkaristusi süüdlastele võivad määrata ainult Vabariigi Valitsus ja need ülemad, kellele süüdlased alluvad harilikus teenistuskorras, mitte aga teised, nagu garnisoniülem või garnisoni komandant.

§ 31.

Karistuste määramine kõrgema ülema poolt.

Kõrgem ülem määrab distsiplinaarkaristusi vahetult:

1) kui üleastumine on korda saadetud tema silma all või temale teatavaks saanud ja tema ei ole annud karistuse määramist süüdlase lähemale ülemale;

2) kui üleastumine on korda saadetud kõrgema ülema teenistusliku autoriteedi vastu tema juuresolekul;

3) kui üleastumine on korda saadetud mitme isiku poolt, kes kuuluvad mitmesse temale alluvasse üksusse või asutisse;

4) kui lähem ülem esitab § 30 p. 8 ettenähtud korras karistuse määramise temale otsustamiseks;

5) kui lähem ülem on jätnud üleastumise karistamata.

Kõrgem ülem võib kõvendada veel täitmisele pööramata distsiplinaarkaristust, kui leiab, et lähema ülema poolt määratud karistus on nõrk.

§ 32.

Teadustamine määratud karistustest.

Ülemad on kohustatud teatama nende poolt määratud karistustest:

1) sõduritele ja allohvitseridele määratud karistustest — komando korras — kompanii-ülemale, kelle korraldusel need karistused kantakse kiidu- ja karistuseraamatusse;

2) kompaniiülem — kirjalikult pataljoni-ülemale — tema poolt ohvitseridele määratud karistustest;

3) pataljoniülem — kirjalikult rügemendi-ülemale — tema ja kompaniiülemate poolt ohvitseridele määratud karistustest kui ka käsukirjas avaldamisele kuuluvatest noomitustest.

§ 33.

Karistuste muutmise. Kõrgemal ülemal ei ole õigust muuta lähema ülema poolt määratud distsiplinaarkaristust selle valjuse tõttu.

Kõrgem ülem on kohustatud muutma lähema ülema poolt määratud karistuse, kui lähem ülem on astunud üle oma distsiplinaarvõimu piiridest või kui karistus on määratud üleastumise eest, mida karistatu ei ole korda saatnud.

§ 34.

Tingimusi karistuse määramine. Kui üleastumine on korda saadetud juhuslikult või esimest korda või kergemeelsuse või teadmatususe tõttu või kui süüdlane on tuntud alalise hea ülalpidamise, hoolsuse ja korraliku käsutäitmise poolest, siis ülem võib määrata karistuse tingimusi. Sel juhul karistuse kandmine lükatakse karistaja ülema poolt määratud tähtajani edasi. Tingimusi määratud karistus kantakse kiidu- ja karistuseraamatusse märkusega, et karistus on määratud tingimusi selle ja selle aja peale.

Kui tingimusi karistatu ei ole korda saatnud selle aja jooksul samaraskelt või raskesti karistatud üleastumist, siis kustutatakse tingimusi määratud karistus ühes märkusega kiidu- ja karistuseraamatust. Vastasel korral

viiakse edasilükatud karistus täide ja uue üleastumise eest määratakse kõvendatud karistus.

Tähtaeg, mille peale karistuse kandmine edasi lükatakse, ei või olla pikem kui üks aasta, ajateenijate kohta aga mitte pikem kui aeg, mis jääb süüdlasel teenida.

§ 35.

Karistuste kuulutamine. Määratud distsiplinaarkaristusest karistuse määraja ülem teatab või käsib sellest teatada karistatule.

4. peatükk.

Ülemate distsiplinaarvõimu piirid.

§ 36.

Üldine reegel. Lähemale ülemale antud distsiplinaarvõim karistuste määramisel kuulub ka kõrgematele ülematele.

§ 37.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel ajateenijatele sõduritele. Ülematel on õigus määrata ajateenijatele sõduritele (noortele, reameestele ja kapralitele) distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

Ülemad	Karistused	Noomitused	Töötoim-	Teenistus-	Kasarmu-	Kartseri-	Ümberpaiguta- mine alamale ametikohale	Kaprali rea- meheks alanda- mine
			konnad	toimkonnad	arest	arest		
			k u n i					
Jaotüema abi . . .		Käsukirjas	—	—	—	—	—	—
Jaotülem		Nelja silma all ja vastava kogu ees	2	2	—	—	—	—
Rühmavanem . . .			3	3	—	—	—	—
Veltveebel			4	4	3	—	—	—
Rühmaülem ja kom- paniitüema abi . .			5	5	7	—	—	—
Kompaniitülem . .			8	6	14	3	—	—
Pataljoniülem ja rü- gemendiüema abi					21	7	—	—
Rügemendiülem ja diviisiüema abi .						14	Kapraleid ja neist nooremaid	Rahu- ja sõjaajal

Märkus I. Ümberpaigutamist alamale ametikohale ja kaprali reameheks alandamist võib ühendada mõne teise karistusega.

Märkus II. Kui ajateenija sõdur on käsukirjaga määratud koosseisus allohvitserile ettenähtud ametikohale, siis määratakse temale karistusi nagu ajateenijale allohvitserile § 38 põhjal.

§ 38.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel ajateenijatele allohvitseridele.

Ülematel on õigus määrata ajateenijatele allohvitseridele (noorem- ja vanemallohvitseridele ning veltveebelitele) distsiplinaarkaristusi

järgmiselt:

Ülemad	Karistused	Noomitused	Teenistus-	Kasarmu-	Kartseri-	Ümberpaiguta-	Alandamine	Reameheks
			toimkonnad					
			k u n i					
Jaotülem		N e i j a vastava kogu ees	—	—	—	—	—	—
Rühmavanem			1	—	—	—	—	—
Veltveebel			2	—	—	—	—	—
Rühmatülem ja kompaniitülemabi			3	3	—	—	—	—
Kompaniitülem			4	7	3	—	—	—
Pataljoniülem ja rügemendiülemabi			6	14	7	—	—	—
Rügemendiülem ja diviisitülemabi		Käskkirjas		21	14	Veltveebleid ja neist nooremaid	Veltveebleid vanemallohvitserideks, vanemallohvitseri- n.-allohvitserideks	Rahu- Sõjaajal ajal
Diviisitülem								

Märkus I. Ümberpaigutamist alamale ametikohale, alandamist auastmes ja reameheks alandamist võib ühendada mõne teise karistusega.

Märkus II. Kui ajateenija allohvitser on käskkirjaga määratud koosseisus ohvitserile ettenähtud ametikohale, siis määratakse temale rahuajal karistusi nagu üleajateenijale § 39 järgi.

§ 39.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel üleajateenijatele.

Ülematel on õigus määrata üleajateenijatele, välja arvatud reamehe ametikohal teenivad üleajateenijad, distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

Karistused Ülemad	Noomitused	Teenistus-	Kasarmu-	Arest garni-	Ümberpaiguta-	Teenistusest
		toimkonnad	arest	soni aresti-		
		k u n i			mine alamale ametikohale	vallandamine distsiplinaar-
				majas		korras
Rühmavanem ja veltveebel	Nelja silma all ja vastava kogu ees	—	—	—	—	—
Rühmatülem ja kompaniitülem abi . .		—	—	—	—	—
Kompaniitülem . .		4	7	3	—	—
Pataljoniülem ja rügemendiülem abi	Käsu- kirjas	6	14	7	—	—
Rügemendiülem ja diviisitülem abi .			21	14	Veltveebleid ja neist nooremaid	—
Diviisitülem . . .						Kõiki üleajateenijaid

Märkus I. Ümberpaigutamist alamale ametikohale, teenistusest vallandamist distsiplinaarkorras võib ühendada mõne teise karistusega. Teenistusest vallandamise puhul selle teise karistuse üleajateenija peab ära kandma enne teenistusest lahkumist.

Märkus II. Sõjaajal üleajateenijaid karistatakse ühesugustel alustel ajateenijatega.

§ 40.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel reamehe ametikohal teenivatele üleajateenijatele.

Ülematel on õigus määrata reamehe ametikohal teenivatele üleajateenijatele distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

Karistused	Noomitused	Töötoimkonnad	Teenistus- toimkonnad	Kasarmu- arest	Kartseri- arest	Teenistusest vallandamine distsiplinaar- korras
		k u n i				
Ülemad						
Jaotilema abi		—	—	—	—	—
Jaotilem	Nelja silma all ja vastava kogu ees	2	2	—	—	—
Rühmavanem		3	3	—	—	—
Veltveebel		4	4	3	—	—
Rühmatülem ja kompaniitülem abi		5	5	7	—	—
Kompaniitülem		8	6	14	3	—
Pataljoniülem ja rügemendiülem abi				21	7	—
Rügemendiülem ja diviisiülem abi	Käsu- kirjas				14	—
Diviisiülem						Kõiki üleaja- teenijaid

Märkus. Teenistusest vallandamist distsiplinaarkorras võib ühendada mõne teise karistusega. Teenistusest vallandamise puhul selle teise karistuse üleajateenija peab ära kandma enne teenistusest lahkumist.

§ 41.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel ohvitseridele ja vanemohvitseridele.

Ülematel on õigus määrata ohvitseridele ja vanemohvitseridele, välja arvatud vanemohvitserid rügemendiülema või suuremate õigustega, distsiplinaarkaristusi

järgmiselt:

Karistused	Noomitused	Koduarest		Arest garnisoni arestimajas		Ametikohalt eemaldamine
		Ohvitseridele	Vanemohvitseridele	Ohvitseridele	Vanemohvitseridele	
Ülemad		k u n i				
Kompaniülema abi	Nelja silma all, vastava kogu ees ja kirjalikult	—	—	—	—	—
Kompaniülem . .		3	—	1	—	—
Pataljoniülem ja rügemendiülema abi		7	—	3	—	—
Rügemendiülem ja diviisiülema abi .	Käsu- kirjas	14	7	7	3	Kompaniülema abisid
Diviisiülem ja Kaitseministri abi . .		21	14	14	7	Kompaniülemaid
Kaitseminister . .			21		14	Pataljoniülemaid ja rügemendiülema abisid

§ 42.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel rügemendiülema ja suuremate õigustega vanemohvitseridele.

Ülematel ja Vabariigi Valitsusel on õigus määrata rügemendiülema või suuremate õigustega vanemohvitseridele distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

1) diviisiülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all;

2) diviisiülemal ja Kaitseministri abil — avaldada noomitusi;

3) Kaitseministril — määrata koduaresti kahekümne neljast tunnist kuni kahekümne ühe ööpäevani;

4) Vabariigi Valitsusel — ametikohalt eemaldada.

§ 43.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel kindralitele.

Ülematel ja Vabariigi Valitsusel on õigus määrata diviisiülema õigustega vanemohvitseridele ja kindralitele distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

1) Kaitseministril — avaldada noomitusi;

2) Vabariigi Valitsusel — ametikohalt eemaldada.

§ 44.

Kaitsevägede ülemjuhataja õigused.

Kaitsevägede ülemjuhataja õigused distsiplinaarkaristuste määramise alal on ette nähtud eriseadustes.

5. peatükk.

Karistuste määramine erilistel juhtudel.

§ 45.

Komandeerimisel.

Kaitseväelist osa välja komandeerimisele saates, komandeerija ülem võib käsukirjalise või

kirjaliku volitusega selle osa ülema distsiplinaarvõimu piire selle komandeerimise ajaks laiendada, andes:

- 1) pataljoniülemale — rügemendiülema õigused;
- 2) kompaniiülemale — pataljoniülema õigused;
- 3) rühmaülemale — kompaniiülema õigused;
- 4) rühmavanemale — veltveebli õigused;
- 5) jaoülemale — rühmavanema õigused.

§ 46.

Garnisoniülemate ja garnisoni komandantide võimupiirid.

Garnisoniülemad ja garnisoni komandandid võivad määrata distsiplinaarkaristusi nagu oma käsualustele ka harilikus teenistuskorras neile mittealluvatele kaitseväelastele:

1) kui üleastumine on korda saadetud garnisoniteenistuse kohuste täitmise ajal;

2) kui üleastumise on korda saatnud kaitsevälane, kellel ei ole kohapeal ühtki teenistuskohuseid täitvat ülemat;

3) kui üleastumine on korda saadetud arreteeritud kaitsevälase poolt arreteeritu ülema järelevalve alla mittekuuluvus garnisoni arestimajas.

Garnisoniülemal ja garnisoni komandandil ei ole õigust karistada nendega üheõiguslikke või kõrgemaid kaitsevälasi.

Igast karistamisest garnisoniülem või garnisoni komandant teatab karistatu ülemale.

§ 47.

Komandeeritute ja haigete karistamine.

Kaitseväelasi, kes on komandeeritud teise üksuse juurde kas üksikult või oma üksuse koosseisus või kes kuuluvad eriotstarbeks moodustatud kaitseväelisse koondisse, karistab üldistel alustel see ülem, kellele nad alluvad harilikus teenistuskorras, olgu ka ajutiselt.

Kaitseväelistes ravilates ravimisel viibivate kaitseväelaste üleastumistest ravila ülem teatab kaitseväelase ravilast väljakirjutamise ja üksusse tagasisaatmise puhul süüdlase kuuluvuse järgi üksuse ülemale karistuse määramiseks. Määratud karistusest üksuse ülem teatab ravila ülemale.

§ 48.

Kaitseväe vormi kandvate tagavaraväelaste karistamine.

Tagavaraväelasi, kes kaitseväe vormi kandmise ajal on eksinud kaitseväelise viisakuse ja distsipliini nõuete vastu või on rikkunud kaitseväe vormikandmise või vormi määrusi, on õigus karistada: Kaitseministril, Kaitseministri abil ja selle kaitseväelise asutise ülemal, kus vormikandja on arvel, — kõiki; garnisoniülematel, kaitseväeringkonnaülematel ja garnisoni komandantidel — neile alluvas piirkonnas viibivaid üldistel alustel ja võimupiirides, mis neile on ette nähtud nende alluvate kohta, kusjuures karistatava ametikohaks loetakse tema viimane ametikoht tegelikus kaitseväeteenistuses. Raskema üleastumise korral Vabariigi Valitsus võib Kaitseministri ettepanekul süüdlaselt kaitseväe vormi kandmise õiguse ära võtta.

§ 49.

Kaitseväe vormi kandvate erustunute karistamine.

Erustunutele, kes kaitseväe vormi kandmise ajal on eksinud kaitsevaelise viisakuse ja distsipliini nõuete vastu või on rikkunud kaitseväe vormikandmise või vormi määrusi, Kaitseminister teeb esimese üleastumise korral kirjaliku hoiatuse. Korduval juhul Vabariigi Valitsus võib Kaitseministri ettepanekul süüdlaselt kaitseväe vormi kandmise õiguse ära võtta. Raskema üleastumise korral Vabariigi Valitsus võib Kaitseministri ettepanekul süüdlaselt kaitseväe vormi kandmise õiguse ära võtta esialgse hoiatuseta.

6. peatükk.

Kiituste ja karistuste arvestamine.

§ 50.

Kiidu- ja karistuseraamat.

Kiitused, mis on avaldatud kirjalikult, ja kohtulikult kui ka distsiplinaarkorras määratud karistused, välja arvatud noomitused nelja silma all, arvestatakse kiidu- ja karistuseraamatusse kandmisega.

Distsiplinaarkaristus, välja arvatud kohtu poolt määratud distsiplinaarkaristus, loetakse unustatuks ja kustutatakse kiidu- ja karistuseraamatust, kui kaitsevaelane tegelikus teenistuses viie aasta jooksul peale karistuse äraandmist ei ole karistatud arestiga kartseris, garnisoni arestimajas või raskemalt, samuti ka § 52 neljandas, viiendas ja kuuendas lõigus ette nähtud juhtudel. See määrus on maksev ka §§ 21 ja 48 põhjal ohvitseridele määratud distsiplinaarkaristuste kustutamise kohta.

§ 51.

**Kiidu- ja karis-
tuseraamatute
pidamine.**

Kiidu- ja karistuseraama-
tuid peetakse:

- 1) igas kompaniis — ajateenijate jaoks üks ja üleajateenijate jaoks teine raamat;
- 2) rügemendi staabis — ohvitseride jaoks;
- 3) asutistes — ohvitseride jaoks üks, all-ohvitseride ja sõdurite jaoks teine raamat;
- 4) kaitsevägede staabis — tagavaraväe ohvitseride jaoks.

Kiidu- ja karistuseraamatud antakse pärast lõpetamist hoiule rügemendi või asutise arhiivi: ajateenijate oma — viieks aastaks, üleajateenijate oma — viieteistkümneks aastaks ja ohvitseride oma — kahekümneks viieks aastaks.

§ 52.

**Karistuse kand-
mine raama-
tusse.**

Üleastumine, mille eest karistus on määratud, kantakse raamatusse kompanii-ülema allkirjaga kirjeldavalt, lühidalt, kuid siiski nii selgelt, et ei tekiks kahtlust üleastumise iseloomu kohta. Üleastumiste märkimine üldnimetustega, nagu korralageduse sünnitamise, joomise, kombluse vastu eksimise, teenistuskohuste mittetäitmise eest j.n.e. on keelatud.

Samane kord on maksev ka kiituste sissekandmise kohta.

Ohvitseride kiidu- ja karistuseraamatut rügemendi adjutant peab samade juhtnööride järgi.

Kaitseväelase ülendamise puhul ohvitseriks tema sõdurina, allohvitserina, aspirandina või kadetina saadud karistusi ja kiitusi, välja arvatud teenistuslehte kantud kiitused, ohvitseride kiidu- ja karistuseraamatuse üle ei kanta.

Ohvitseri ülendamise puhul vanemohvitseriks ja kaitseväeametniku määramise puhul pataljoniülema kohale vastavale ametikohale, avatakse nende jaoks kiidu- ja karistuseraamatus uus leht, kuhu kantakse üle ainult teenistuslehte kantud karistused ja kiitused, kuna muud karistused ja kiitused kustunuks loetakse.

Samane eelmises lõigus mainitud kord on maksev ka karistuste ja kiituste ülekandmise kohta ajateenija üleajateenijaks astumisel.

§ 53.

Väljavõtted kiidu- ja karistuseraamatust.

Kaitseväelase üleviimise ja juurdekomandeerimise puhul saadetakse temaga kaasa ka väljavõtte kiidu- ja karistuseraamatust, millisesse väljavõttesse ei kanta §§ 34, 50 ja 52 põhjal kiidu- ja karistuseraamatust kustutatud karistusi.

§ 54.

Distsiplinaar-karistuste kandmine teenistuslehte.

Teenistuslehe teenistuskäigu lahtrisse märgitakse järgmised distsiplinaar-karistused, nende põhjusi

seletamata :

- 1) ametikohalt eemaldamine;
- 2) alamale ametikohale ümberpaigutamine;
- 3) auastmes või reameheks alandamine;
- 4) üleajateenija teenistusest vallandamine.

7. peatükk.

Kiidu- ja karistuseraamatute revideerimine.

§ 55.

Ülemate üldised kohused. Iga ülem on kohustatud valvama distsiplinaarvõimu õiglase ja otstarbekohase kasutamise järele temale alluvate ülemate poolt kui ka määratud karistuste ärakandmise järele.

Seda järelevalvet ülemad teostavad vahetu valvega, kiidu- ja karistuseraamatute revideerimisega ja kaebuste lahendamisega.

§ 56.

Kompaniiülema kohused. Kompaniiülem valvab vahetult oma alluvate distsiplinaarvõimu õiglase käsitamise ja karistuste õigeaegse ja seadusliku ärakandmise järele.

§ 57.

Pataljoniülema kohused. Pataljoniülem on kohustatud revideerima iga kuu kompaniide kiidu- ja karistuseraamatuid, ära tähendades revideerimise aega ja iga kõrvalekaldumist seaduse nõuetest. Vastavad märkused pataljoniülem kannab oma allkirjaga kiidu- ja karistuseraamatuisse.

§ 58.

Rügemendiülema kohused. Rügemendiülem revideerib kompaniide ja ohvitseride kiidu- ja karistuseraamatuid vähemalt kaks korda aastas, avaldades tagajärje käsukirjas.

§ 59.

Diviisiülema kohused. Diviisiülem revideerib kiidu- ja karistuseraamatuid isiklikult või oma esindaja kaudu vähemalt üks kord aastas, avaldades tagajärje käsukirjas.

§ 60.

Revideerimise tagajärgede avaldamine. Ei ole sünnis avaldada käsukirjas karistuste võrdlevaid kokkuvõtteid üksuste vahel. On keelatud soovitada karistusi järjekindlaks tarvitamiseks teatud üleastumiste eest või otsusi teha üksuse kohta distsiplinaarkaristuste üldarvu andmetel ja hinnata ülemate tegevust nende poolt määratud karistuste järgi.

8. peatükk.

Kaebused.

§ 61.

Üldised määrused. Igal kaitseväelasel on õigus kaitsta oma õiguslikke huvisid teenistuse alal kaebuste avaldamisega. Avaldatud kaebust ei saa tagasi võtta.

§ 62.

Kaebuste avaldamiseks tarvilik eeltegevus. Et ülemust põhjendamata või seadusevastase kaebusega mitte koormata ja kaebuste avaldamise määrusi mitte rikkuda, kaebaja peab enne kaebuse avaldamist õiendusi otsima seadustest, seadlustest ja määrustikudest või nõu saamiseks pöörduma oma vahetu ülema poole.

Viimasel ei ole õigust kaebuse avaldamist keelata.

§ 63.

Kaebuste avaldamise tähtaeg. Kaebused avaldatakse: distsiplinaarkaristuste määramise otsuste peale viie päeva jooksul, kõigis teistes asjades — ühe kuu jooksul, kui seaduses ega seadluses ei ole ette nähtud teist tähtaega. Kaebuse avaldamise tähtaeg arvatakse kaebuse põhjuse tekkimise või teadasaamise päevast.

Kaebus loetakse avaldatuks, kui ta on antud sel tähtajal postile või ülemusele edasi-
saatmiseks.

§ 64.

Keelatud kaebused. On keelatud:

- 1) avaldada kaebust ajal, kui kaebaja täidab teenistuskohuseid;
- 2) avaldada kaebust samal päeval, mil selleks tekkis põhjus või mil see põhjus kaebajale sai teatavaks;
- 3) avaldada kaebust distsiplinaarkaristuse valjuse peale;
- 4) avaldada kaebust teiste isikute eest;
- 5) avaldada kollektiivseid ehk ühiseid kaebusi;
- 6) koguda või pidada koosolekuid kaebuste pärast;
- 7) kokku seada üldkaebusi, üldmärgukirju j.n.e. või neile koguda allkirju;
- 8) avaldada või esitada teenistusega seotud kaebusi või märgukirju väljaspool kaitseväge seisvatele isikutele.

Selle keelu vastu eksijaid karistatakse distsiplinaarkorras või antakse kohtu alla, kuna loeteldud avaldised jäetakse läbi vaatamata.

§ 65.

Põhjendamata ja valesisulised kaebused. Valesisuliste ja põhjendamata kaebuste avaldamise eest kaebajad võetakse vastutusele kaitseväge kriminaalseaduste põhjal.

Põhjendamata kaebuste esitamine, mis vale või keelatud teateid ei sisalda, ei kuulu karistuse alla. Kui järgneval edasikaebamisel kõrgemale ülemale kaebuse põhjendamatus jällegi ilmsiks tuleb, siis karistatakse edasikaebajat distsiplinaarkorras ülemuse kooramamise pärast põhjendamata kaebustega.

§ 66.

Kaebuste avaldamise korra määruste rikkumine. Kaebuste avaldamise korra määruste rikkumise eest, välja arvatud § 64 loeteldud määrused, karistatakse süüdlast distsiplinaarkorras, kuigi kaebus hiljem tunnustatakse põhjendatuks ja leiab rahuldamist.

§ 67.

Kaebused distsiplinaarkaristuste peale. Kaebused distsiplinaar karistuste seadusevastase määramise kohta on põhjendatud, kui karistus on määratud eksikombel, ilma et karistatu mingit üleastumist oleks toime pannud või kui karistaja ülem on astunud üle oma võimu piiride või määranud karistuse, mis ei vasta karistatava teenistusastmele.

Kaebuse avaldamine ei takista distsipliinaarkaristuse täideviimist.

§ 68.

Kaebused raha ja varustuse mittedaamise peale.

Kaitseväelane, kes on ilma jäänud tähtjaks väljaandmisele kuuluvast rahast või varustusest, teatab sellest oma vahetule ülemale.

Kui kahe nädala jooksul väljaandmist ei järgne või kui antakse seadusevastane seletus, siis mainitud kaitseväelane võib avaldada kaebuse.

§ 69.

Kaebuse vorm. Kaebused avaldatakse suusõnaliselt ja kirjalikult. Kirjalikus kaebuses peale muu olgu tähendatud: kellele ta avaldatakse, kelle poolt ja kaebaja teenistuskohat. Kirjalik kaebus peab kandma kaebaja allkirja.

§ 70.

Kaebuste avaldamise kord sõdurite ja allohvitseride poolt.

Sõdurid ja allohvitserid avaldavad kaebusi suusõnaliselt või kirjalikult oma kompaniiülema ees. Avaldatud suusõnalise või kirjaliku kaebuse kannab kaebuste raamatusse ja kirjutab ühes kaebajaga alla kompaniiülem. Kui kaebus avaldatakse kompaniiülema peale, siis kannab kaebuse kaebuste raamatusse ja kirjutab ühes kaebajaga alla vanem ohvitser kompaniis või veltveebel.

Sissekantud suusõnalisest kaebusest võetakse ära kiri komandokorras esitamiseks.

§ 71.

Kaebuste avaldamise kord ohvitseride poolt.

Ohvitserid avaldavad kaebusi kirjalikult oma vahetu ülema ees.

§ 72.

Puhkusel viibijate ja haigete kaebused.

Puhkusel viibijad avaldavad kaebusi lähema garnisoni komandandile või kaitseväeringkonnaülemale, haigemajades viibijad haiged — palati ordinaatorile.

§ 73.

Arreteeritute kaebused.

Arreteeritud avaldavad kaebusi vahtkonna ülemale või väeosa (asutise) korrapidajale. Viimased esitavad avaldatud kaebused kirjalikult garnisoni komandandile või väeosa (asutise) ülemale.

§ 74.

Ülemate kohused kaebuste läbivaatamisel.

Ülemad on kohustatud:

- 1) vastu võtma ja tarbekorral lahendamiseks edasi saatma kaebusi, kui need ei käi selle seadluse § 64 ettenähtud keelu vastu;
- 2) tarbekorral nõudma vastava ülema seletuse ja lahendama vastuvõetud kaebused;
- 3) omast otsusest viivituseeta kuulutama kaebajale ja kostjale.

Ülem, kelle vastu kaebus on tõstetud, ise ei või otsustada mingit küsimust kaebuse kohta, vaid igal juhtumisel esitab asja oma ülemusele.

§ 75.

Otsuse kuulutamine kaebajale. Kaebuse kohta tehtud otsus kuulutatakse sõduritele ja allohvitseridele kompaniiülema kaudu, ohvitseridele — vahetu ülema kaudu.

Kaitseväelasel, kes ei ole saanud oma kaebuse kohta otsust või teadaannet ühe kuu jooksul, on õigus oma vahetult ülemalt teateid küsida või kaebust korrata.

§ 76.

Edasikaebused otsuse peale. Otsustatud kaebuse asjas nii kaebaja kui kaevatu võivad kahenädalise tähtaja jooksul, otsuse kuulutamise päevast arvates, edasi kaevata kaebuse otsustaja vahetule ülemale §§ 70 ja 71 korras.

Selles kaebuses peavad olema ära tähendatud motiivid, mille põhjal kaebaja ei jäänud otsusega rahule.

Eksimused nõuetava viisakuse vastu kaebustes ja edasikaebustes on karistatavad.

§ 77.

Kaebuste raamat. Igas kompaniis on kaebuste raamat, kuhu kantakse § 70 korras nii kompanii koosseisu kuuluvate kui ka juurdekomandeeritud sõdurite poolt avaldatud kaebused. Sellesse raamatusse märgitakse ka kaebustele järgnevad otsused, korraldused ja karistused.

Kaebuste raamat on nõõritud, pitseeritud ja rügemendiülema poolt alla kirjutatud. Peale lõpetamist kaebuste raamat antakse hoiule arhiivi kümneks aastaks.

Kaebuste raamatuid revideeritakse kiiduja karistuseraamatuga ühistel alustel.

9. peatükk.

Seadluse maksmahakkamisest.

§ 78.

Käesolev seadlus hakkab maksuma üks kuu pärast avaldamist Riigi Teatajas.

§ 79.

Selle seadluse maksmahakkamisega kaotab maksvuse Vabariigi Valitsuse poolt 14. oktoobril 1925 vastu võetud Kaitseväge distsiplinaar-karistuste seadlus (RT 165/166 — 1925).

Riigivanem O. Strandman.

Kaitseminister Osk. Köster.

Riigisekretär K. Terras.

A 1576 8:7

100 (1037)

57
10693

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

Z-226937